

Задоволеність студентів третіх курсів медичних закладів вищої освіти України симуляційними заняттями з питань базової серцево-легеневої реанімації та їх готовність проводити базові реанімаційні заходи

Цимбалюк Галина Юріївна, доцентка кафедри екстреної і симуляційної медицини ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

Крилюк Віталій, директор ДЗ «УНПЦ ЕМД та МК» МОЗ України

Черватюк Антоніна, асистентка кафедри екстреної і симуляційної медицини ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

Вступ

Раптова зупинка кровообігу (РЗК) залишається основною причиною смерті в світі (Wong et al., 2019). Згідно з результатами систематичного огляду та мета-аналізу, проведеного у 2020 році, який включав 62 дослідження та 74 звіти із загальною вибіркою 5502 пацієнта з РЗК, рівень виживання пацієнтів до виписки з лікарні без неврологічного дефіциту становить 8,8% (Yan et al., 2020). Однією з проблем є недостатня готовність медперсоналу якісно проводити серцево-легеневу реанімацію (СЛР) (Oteir et al., 2019; Kassabry, 2023), що описується як невпевненість у власних знаннях і навичках, низька оцінка власної здатності діяти ефективно в стресовій ситуації та належно сприймати свою роль у команді. З огляду на низький відсоток успішних реанімацій, що за даними Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України, становить до 6 % на момент поступлення в заклад охорони здоров'я (ЗОЗ) з догоспітального етапу, постає необхідність перегляду методології навчання медичних працівників та студентів медичних закладів. Дослідження показують, що використання симуляційних технологій і уніфікація навчальних програм значно підвищують рівень готовності до проведення СЛР і покращують її якість (Yan et al., 2020; Kassabry, 2023).

У 2023 році Міністерство охорони здоров'я України видало розпорядження щодо уніфікації навчання студентів з питань СЛР у медичних закладах вищої освіти (ЗВО). Співробітниками Тернопільського національного медичного університету (ТНМУ) імені І.Я. Горбачевського були розроблені методичні рекомендації щодо викладання базової серцево-легеневої реанімації (БСЛР) у дорослих та дітей з використанням симуляційних

методів та проведено дводенні майстер-класи для викладачів 13-ти ЗВО, що знаходяться в підпорядкуванні МОЗ України. Мета. Вивчити задоволеність навчанням та готовність студентів вищих медичних навчальних закладів до проведення базової серцево-легеневої реанімації.

Методи

Крос-секційне дослідження було проведено з вересня по жовтень 2023 року у тринадцяти медичних ЗВО, де проводилися дводенні майстер-класи для викладачів. А саме:

- Буковинський державний медичний університет;
- Дніпровський державний медичний університет;
- Вінницький національний медичний університет ім. М. Пирогова;
- Донецький національний медичний університет;
- Запорізький державний медико-фармацевтичний університет;
- Івано-Франківський національний медичний університет;
- ДЗ «Луганський державний медичний університет»;
- Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького;
- Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця;
- Одеський національний медичний університет;
- Тернопільський національний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського;
- Харківський національний медичний університет;
- Полтавський державний медичний університет.

В опитуванні брали участь 1239 студенти 3-ix курсів, оскільки викладання базової СЛР проводиться протягом перших двох років навчання. Анкетування відбувалось у онлайн форматі, було анонімним і добровільним. Оцінювання показників проводилось за 10 бальною шкалою, де 10- максимальне значення, 0- мінімальне. Для аналізу даних використовували метод частот та відсотків – оцінка поширеності відповідей; крос – табуляцію для вивчення зв'язку між задоволеністю навчанням та готовністю проводити СЛР; кореляційний метод – вивчення зав'язків між оцінкою уніфікації навчання, рівнем задоволеності навчанням, кількістю

практичних відпрацювань та готовністю проводити СЛР; регресійний аналіз- оцінка впливу цих же факторів на готовність проводити СЛР.

Результати

Аналіз анкет студентів щодо навчання базової СЛР у дорослих показав наступне: тема викладалася на різних предметах та кафедрах, мала різну тривалість – в середньому 15,7 год; 62,1% студентів проходили навчання на 2-му курсі; 11,7% – не проходили; 63,4% вважають, що навчання було неуніфікованим; 57,1% вказують, що часу на відпрацювання практичних навичок було недостатньо; 48,4% оцінюють викладання на 8 і вище балів, 24,8 % – нижче 5 балів; середня оцінка викладання теоретичної частини – 7,45 балів; 13,8% вважають, що готові якісно провести БСЛР, 6,6% – не готові зовсім; середній рівень готовності – 6,1 балів. Середня оцінка задоволеності навчанням склала 7,1 балів.

Аналіз анкет студентів щодо навчання базової СЛР у дітей показав: 33,3% не проходили навчання; 48,3% проходили на 2-му курсі; 51,2 % не працювали на тренажерах; 63,8% -вказали, що часу на відпрацювання практичних навичок було недостатньо; 75,4% вважають, що навчання було неуніфікованим; 41% оцінюють викладання на 8 і більше балів, 42,8 % – нижче 5 балів; 11,9% вказали готовність якісно проводити СЛР дитині, 31,7% – не готові зовсім; середній рівень готовності – 5,8 балів. Середній показник задоволеністю навчанням склав 5,9.

У студентів 3-го курсу найбільший кореляційний зв'язок (кореляція = 0,63) спостерігався між задоволеністю навчанням та готовністю до проведення СЛР; між достатністю практичних занять та задоволеністю навчанням (кореляція = 0,49), помірний зв'язок (кореляція = 0.33) між уніфікацією навчанням та готовністю студентів до проведення БСЛР. Регресійний аналіз показав, що названі фактори позитивно впливають на готовність студентів 3 курсу до проведення БСЛР.

Обговорення

Результати дослідження показали, що студенти медичних ЗВО України мають помірний рівень задоволеності викладанням базової СЛР у дорослих та низький рівень задоволеності викладанням базової СЛР у дітей, що ймовірно впливає на рівень готовності студентів до проведення СЛР. Зокрема, студенти 3-ix курсів відзначають недостатню кількість часу для практичних занять і відсутність уніфікованого підходу до викладання СЛР у рамках одного ЗВО на різних кафедрах та на різних предметах у ЗВО України.

Аналіз виявив найбільший зв'язок між задоволеністю студентів навчанням і готовністю до проведення базової СЛР (кореляція = 0.63), що свідчить про важливість якісного викладання. Також було виявлено помірний зв'язок між уніфікацією і готовністю студентів до проведення базової СЛР (кореляція = 0.33), що підкреслює необхідність стандартизації викладання. Ці твердження співпадають з результатами досліджень інших науковців, які вказують на важливість уніфікації практичних занять із використанням симуляційних методів при викладанні базової СЛР (Panchal et al., 2019; Ferreira et al., 2023; Wu et al., 2024). Для більш глибокої оцінки необхідно включити аналіз студентів 6 курсів, щоб оцінити їхню задоволеність навчанням на момент закінчення ЗВО, а також задоволеність викладачів методами та ресурсами, які вони використовують для викладання даної теми.

Висновки

На задоволеність та готовність студентів 3 курсів ЗВО України симуляційними заняттями з питань БСЛР впливає: уніфікованість підходу при викладанні програм щодо базової СЛР у дорослих та дітей та кількість практичних занять при викладанні програм з базової СЛР у дорослих та дітей. Для покращення викладання базової СЛР необхідно збільшити час практичних занять на тренажерах та уніфікувати викладання.

Список використаних джерел

Ferreira, S. R., Perepelitsa, S. A., Narode, Sh. A., & Koreshkova, K. Yu. (2023). Comprehensive cardiopulmonary resuscitation training for foreign medical students. *General Reanimatology*, 19(6), 62-70. <https://doi.org/10.15360/1813-9779-2023-6-62-70>

Kassabry, M. F. (2023). The effect of simulation-based advanced cardiac life support training on nursing students' self-efficacy, attitudes, and anxiety in Palestine: A quasi-experimental study. *BMC Nursing*, 22, 420. <https://doi.org/10.1186/s12912-023-01588-z>

Madden, C. (2006). Undergraduate nursing students' acquisition and retention of CPR knowledge and skills. *Nurse Education Today*, 26(3), 218-227. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2005.10.003>

Oteir, A. O., Almhdawi, K., Alwidy, M. T., & Kanaan, S. (2019). Cardiopulmonary resuscitation level of knowledge among allied health university students in Jordan: A cross-sectional study. *BMJ Open*, 9, e031725. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2019-031725>

Panchal, A., Keim, S., Ewy, G., Kern, K. E., Hughes, K. E., & Beskind, D. (2019). Development of a medical student cardiopulmonary resuscitation elective to promote education and community outreach. *Cureus*, *11*(4). <https://doi.org/10.7759/cureus.4507>

Wong, C. X., Brown, A., Lau, D. H., Chugh, S. S., Albert, C. M., Kalman, J. M., & Sanders, P. (2019). Epidemiology of sudden cardiac death: Global and regional perspectives. *Heart, Lung & Circulation*, *28*(1), 6–14. <https://doi.org/10.1016/j.hlc.2018.08.026>

Wu, Y., Pan, P., Pan, E., & Li, H. (2024). Analysis of factors influencing the acquisition of basic life support knowledge among standardized training trainees. *Signa Vitae*, *20*(5), 24-32. <https://doi.org/10.22514/sv.2024.054>

Yan, S., Gan, Y., Jiang, N., et al. (2020). The global survival rate among adult out-of-hospital cardiac arrest patients who received cardiopulmonary resuscitation: A systematic review and meta-analysis. *Critical Care*, *24*, 61. <https://doi.org/10.1186/s13054-020-2773-2>